WYROK TRYBUNAŁU (szósta izba)

z dnia 2 czerwca 2005 r.*

W sprawie C-83/03

mającej za przedmiot skargę o stwierdzenie, na podstawie art. 226 WE, uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, wniesioną w dniu 26 lutego 2003 r.,

Komisja Wspólnot Europejskich, reprezentowana przez R. Amorosiego i A. Aresu, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona skarżąca,

przeciwko

Republice Włoskiej, reprezentowanej przez I.M. Braguglię, działającego w charakterze pełnomocnika, oraz przez M Fiorilliego, avvocato dello Stato, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona pozwana,

* Język postępowania: włoski.

TRYBUNAŁ (szósta izba),

w składzie: A. Borg Barthet, prezes izby, J.P. Puissochet (sprawozdawca) i S. von Bahr, sędziowie,

rzecznik generalny: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
sekretarz: R. Grass,

uwzględniając procedurę pisemną,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

1 W swojej skardze Komisja Wspólnot Europejskich zwróciła się do Trybunału o stwierdzenie, że Republika Włoska, poprzez brak prawidłowego ustalenia, czy przedsięwzięcie budowy przystani jachtowej w Fossacesia (Chieti), będące rodzajem

przedsięwzięcia wymienionym w załączniku II do dyrektywy Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz.U. L 175, str. 40, zwanej dalej „dyrektywą 85/337"), posiadało cechy powodujące konieczność wszczęcia procedury oceny jego skutków środowiskowych, uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na mocy art. 4 ust. 2 dyrektywy.

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

2 Artykuł 2 ust. 1 dyrektywy 85/337 w brzmieniu obowiązującym w okresie właściwym dla wydarzeń leżących u podstaw sporu stanowi:

„Państwa Członkowskie przyjmują wszystkie niezbędne środki, aby zapewnić, że przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko naturalne między innymi z powodu ich charakteru, rozmiarów lub lokalizacji podlegają ocenie w odniesieniu do ich skutków przed udzieleniem zezwolenia, [które wiąże się z nabyciem prawa do rozpoczęcia realizacji przedsięwzięcia].

Przedsięwzięcia te są określone w art. 4".

3 Artykuł 4 ust. 2 stanowi:

„Przedsięwzięcia zaliczone do kategorii wymienionych w załączniku II podlegają ocenie zgodnie z art. 5-10, jeżeli Państwa Członkowskie uznają, że wymóg taki wynika z cech tych przedsięwzięć.

Do tego celu Państwa Członkowskie mogą między innymi wyszczególnić niektóre rodzaje przedsięwzięć, które mają być poddane ocenie, albo mogą ustanowić kryteria i/lub progi konieczne do ustalenia, które z kategorii przedsięwzięć wymienionych w załączniku II mają podlegać ocenie zgodnie z art. 5-10".

4 Punkt 10 załącznika II do dyrektywy 85/337, zatytułowany „Przedsięwzięcia infrastrukturalne", wymienia „[p]rzystanie jachtowe".

5 Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206, str. 7,) przewiduje ze swojej strony utworzenie spójnej sieci ekologicznej specjalnych obszarów ochrony, pod nazwą „Natura 2000".

6 Sieć ta, złożona z terenów obejmujących określone typy siedlisk przyrodniczych i określone gatunki, powinna zapewnić zachowanie tych typów siedlisk i gatunków

lub, w stosownych przypadkach, ich odtworzenie we właściwym stanie ochrony za pomocą właściwych środków ochrony. W celu utworzenia tej sieci państwa członkowskie powinny, na podstawie art. 4 dyrektywy 92/43, zaproponować tereny, które mogą zostać zaklasyfikowane jako tereny mające znaczenie dla Wspólnoty i wyznaczone jako specjalne obszary ochrony (zazwyczaj określane jako „zaproponowane tereny mające znaczenie dla Wspólnoty", dalej „zaproponowane TZW".

Uregulowania krajowe

7 Z akt sprawy wynika, że ustawodawstwo włoskie transponujące dyrektywę 85/337 wprowadza podział na porty jachtowe, których powierzchnia wody przekracza 10 hektarów lub których powierzchnia pomostów przekracza 5 hektarów, lub których długość nabrzeża przekracza 500 metrów oraz porty, które nie przekraczają tych progów. Tylko co do pierwszych z nich uznano, że posiadają cechy skutkujące automatycznie obowiązkową procedurą oceny przewidzianą przez tę dyrektywę. Drugie poddawane są ocenie ad hoc celem ustalenia, czy jest konieczne przeprowadzanie takiej procedury.

Postępowanie poprzedzające wniesienie skargi

8 Po zawiadomieniu przez stowarzyszenia ochrony środowiska Komisja zażądała od władz włoskich informacji dotyczących budowy portu w Fossacesia w regionie Abruzja (zwanym dalej „regionem"). Pozwolenie na tę budowę zostało bowiem

wydane bez przeprowadzenia oceny jej skutków środowiskowych, a także bez dokonania ustaleń, czy należy przeprowadzić taką ocenę.

9 Z informacji przedstawionych w odpowiedzi przez władze włoskie wynika, że przedmiotowa przystań jachtowa posiada 391 miejsc i całkowitą powierzchnię 59 825 m^2 oraz że jest wyposażona w szczególności: w parking na 398 miejsc, różnorodne usługi i centrum handlowe. Komisja podkreśla, iż przedsięwzięcie jest w całości usytuowane w obrębie zaproponowanego TZW w rozumieniu dyrektywy 92/43, nazwanego „Lecceta litoranea di Torino di Sangro e foce fiume Sangro", który ma być jednym z najlepiej zachowanych terenów wybrzeża Abruzji.

10 Komisja podnosi, iż ostateczne pozwolenie na budowę udzielone zostało przez region w dniu 9 czerwca 1999 r. Zgodnie z informacjami władz włoskich, dekretem regionalnym nr 14/2000 z dnia 27 stycznia 2000 r. region potwierdził, iż projekt nie musi zostać poddany ocenie jego skutków na środowisko naturalne, ponieważ nie przekracza wyznaczonych przez prawo włoskie granic, powyżej których procedura ta stosowana jest automatycznie. Taka ocena regionu została dokonana po tym, jak w dniu 21 stycznia 2000 r. regionalny komitet koordynacyjny ds. oceny skutków środowiskowych (zwany dalej „regionalnym komitetem koordynacyjnym"), po uprzednim zbadaniu cech przedsięwzięcia, wydał pozytywną opinię — opinię nr 2/92 — wskazując, że przeprowadzenie oceny nie jest konieczne.

11 Komisja, której nie przekonały wyjaśnienia Republiki Włoskiej, pismem z dnia 29 października 2001 r. wezwała ją do przedstawienia uwag dotyczących decyzji o niepoddawaniu takiej ocenie tego przedsięwzięcia.

12 Nie otrzymawszy odpowiedzi, w dniu 27 czerwca 2002 r. Komisja skierowała do władz włoskich uzasadnioną opinię, wzywając je do zastosowania się do niej w terminie dwóch miesięcy.

13 Nie uzyskawszy nadal odpowiedzi z ich strony, Komisja postanowiła wnieść do Trybunału niniejszą skargę.

W przedmiocie skargi

Argumentacja stron

14 Komisja twierdzi, iż właściwe organy nie dokonały prawidłowego, zgodnego z uregulowaniami krajowymi transponującym dyrektywę 85/337 ustalenia, czy budowa przystani jachtowej w Fossacesji wymagała oceny jej skutków na środowisko naturalne. Brak lub też niewystarczające uzasadnienie braku takiej potrzeby, a także okoliczność, iż została ona przeprowadzona po wydaniu pozwolenia na budowę, skłaniają Komisję do stwierdzenia, że art. 4 ust. 2 dyrektywy 85/337 nie został prawidłowo zastosowany.

15 Rząd włoski zgadza się z tym, iż uzasadnienie pozytywnej opinii wydanej przez regionalny komitet koordynacyjny w dniu 21 stycznia 2000 r., a także dekretu regionalnego z dnia 27 stycznia 2000 r. stwierdzającego brak potrzeby przeprowadzenia procedury oceny skutków przedsięwzięcia na środowisko naturalne, było niewystarczające. Potwierdza również fakt, że akty te zostały przyjęte już po wydaniu pozwolenia na budowę.

16 Niemniej jednak, powołuje on późniejszą, szczegółową i pozytywną opinię regionalnego komitetu koordynacyjnego, zawierającą propozycje zmierzające w szczególności do zniwelowania pewnych skutków już wykonanych prac. Twierdzi również, że ostrzegał region, iż jeżeli procedura oceny wpływu przedsięwzięcia na środowisko naturalne zakończy się ostatecznie w sposób negatywny, zajdzie potrzeba rozważenia możliwości przywrócenia do stanu poprzedniego. Rząd włoski dodaje, iż niezależnie od wyniku procedury oceny, trzeba będzie podjąć w stosunku do zaproponowanego TZW, którego dotyczy przedsięwzięcie, środki zmierzające do zachowania lub odzyskania tego, co zostało utracone w obszarze przystani jachtowej.

17 W każdym razie rząd włoski utrzymuje, iż ocena wpływu przedsięwzięcia przystani jachtowej na środowisko naturalne była konieczna jedynie w celu zbadania jego skutków na zaproponowany TZW „Lecceta litoranea di Torino di Sangro e foce fiume Sangro". Ocena ta dokonana została a posteriori w ramach drugiej opinii regionalnego komitetu koordynacyjnego.

Ocena Trybunału

18 Dyrektywa 85/337 ma na celu, na co wskazuje jej piąty motyw, wprowadzenie ogólnych zasad dla oceny skutków wywieranych na środowisko przez przedsięwzięcia publiczne i prywatne, w celu uzupełnienia i skoordynowania procedur wydawania zezwoleń na przedsięwzięcia, które mogą mieć znaczny wpływ na środowisko.

19 Artykuł 4 ust. 2 dyrektywy 85/337, w odniesieniu do określonych kategorii przedsięwzięć, pozostawia państwom członkowskim pewien zakres swobodnego

uznania przy określaniu, czy cechy przedsięwzięcia powodują konieczność dokonania oceny jego skutków na środowisko. Niemniej jednak ów zakres swobodnego uznania ograniczony jest wskazanym w art. 2 ust. 1 dyrektywy obowiązkiem tych państw poddania takiej ocenie przedsięwzięć, które mogą mieć znaczny wpływ na środowisko (zob. podobnie wyrok z dnia 24 października 1996 r. w sprawie C-72/95 Kraaijeveld i in., Rec. str. I-5403, pkt 50).

20 Skoro państwo członkowskie, korzystając z uprawnienia przewidzianego w art. 4 ust. 2 zdanie drugie dyrektywy 85/337, ustanawia ogólne zasady oceny, czy przedsięwzięcia, o których mowa w art. 4 ust. 2, powinny zostać poddane ocenie wstępnej ich wpływu na środowisko naturalne przed ich zatwierdzeniem, to naruszenie tych zasad nieuchronnie oznacza naruszenie przepisów zawartych w art. 2 ust. 1 i art. 4 ust. 2 dyrektywy 85/337.

21 W niniejszej sprawie nie budzi wątpliwości fakt, iż region wydał pozwolenie na budowę przystani jachtowej w Fossacesji przed dokonaniem wstępnej oceny ad hoc wymaganej przez ustawodawstwo włoskie w celu ustalenia, czy konieczne jest przeprowadzenie oceny wpływu tego przedsięwzięcia na środowisko naturalne. W związku z powyższym, bez potrzeby wypowiadania się w kwestii wymogu uzasadniania decyzji stwierdzającej istnienie lub brak takiej konieczności, należy stwierdzić, że region naruszył przepis art. 4 ust. 2 w związku z art. 2 ust. 1 dyrektywy 85/337.

22 O ile prawdą jest, że w niniejszej sprawie naruszenie prawa wspólnotowego, stanowi jednocześnie naruszenie prawa krajowego przyjętego w wykonaniu prawa wspólnotowego przez państwo członkowskie, na terytorium którego takie naruszenie miało miejsce, oraz że najprawdopodobniej krajowe procedury pozwalały na jego stwierdzenie, to jednak takie naruszenie dokonane przez organ publiczny państwa członkowskiego stanowi uchybienie tego państwa w rozumieniu art. 226 WE.

23 Z powyższych rozważań wynika, że Republika Włoska uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na mocy art. 4 ust. 2 dyrektywy 85/337 w ten sposób, iż region nie dokonał prawidłowo ustalenia, czy przedsięwzięcie budowy przystani jachtowej w Fossacesia, będące rodzajem przedsięwzięcia wymienionym w załączniku II do tej dyrektywy, posiadało cechy powodujące konieczność wszczęcia procedury oceny jego skutków środowiskowych.

W przedmiocie kosztów

24 Zgodnie z art. 69 § 2 regulaminu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Komisja wniosła o obciążenie Republiki Włoskiej kosztami postępowania, a Republika Włoska przegrała sprawę, należy obciążyć ją kosztami postępowania.

Z powyższych względów Trybunał (szósta izba) orzeka, co następuje:

1) **Republika Włoska uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na mocy art. 4 ust. 2 dyrektywy Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne w ten sposób, iż region Abruzja nie dokonał prawidłowo ustalenia, czy przedsięwzięcie budowy przystani jachtowej w Fossacesia (Chieti), będące rodzajem przedsięwzięcia wymienionym w załączniku II do tej dyrektywy, posiadało cechy powodujące konieczność wszczęcia procedury oceny jego skutków środowiskowych.**

2) **Republika Włoska zostaje obciążona kosztami.**

Podpisy